

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
«Κύρωση του Πρωτοκόλλου για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση στη Σύμβαση της
Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη “για την εκτίμηση των
περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο”, που κυρώθηκε με τον ν.
2540/1997»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α’	
ΚΥΡΩΣΗ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	
Άρθρο πρώτο	Κύρωση Πρωτοκόλλου
Πρωτόκολλο για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση στη Σύμβαση για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο	
Άρθρο1	Σκοπός
Άρθρο 2	Ορισμοί
Άρθρο 3	Γενικές διατάξεις
Άρθρο 4	Πεδίο εφαρμογής για τα σχέδια και προγράμματα
Άρθρο 5	Διαδικασία επιλογής
Άρθρο 6	Οριοθέτηση του πεδίου εκτίμησης
Άρθρο 7	Περιβαλλοντική έκθεση
Άρθρο 8	Συμμετοχή του κοινού
Άρθρο 9	Διαβουλεύσεις με περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές
Άρθρο 10	Διασυνοριακές διαβουλεύσεις
Άρθρο 11	Απόφαση
Άρθρο 12	Παρακολούθηση
Άρθρο 13	Πολιτικές και νομοθεσία
Άρθρο 14	Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης η οποία επέχει θέση Συνόδου των Μερών του Πρωτοκόλλου
Άρθρο 15	Σχέση με άλλες διεθνείς συμφωνίες
Άρθρο 16	Δικαίωμα ψήφου
Άρθρο 17	Γραμματεία
Άρθρο 18	Παραρτήματα
Άρθρο 19	Τροποποιήσεις του Πρωτοκόλλου
Άρθρο 20	Επίλυση διαφορών

Άρθρο 21	Υπογραφή
Άρθρο 22	Θεματοφύλακας
Άρθρο 23	Επικύρωση, αποδοχή, έγκριση και προσχώρηση
Άρθρο 24	Έναρξη ισχύος
Άρθρο 25	Αποχώρηση
Άρθρο 26	Αυθεντικά κείμενα
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	Κατάλογος έργων όπως αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	Λοιπά έργα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	Κριτήρια για τον καθορισμό των ενδεχόμενων σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	Πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	Πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 5
ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	
Άρθρο δεύτερο	Αρμόδια αρχή
Άρθρο τρίτο	Εξουσιοδοτικές διατάξεις
Άρθρο τέταρτο	Λεπτομέρειες εφαρμογής της Σύμβασης- Αντικατάσταση άρθρου τρίτου ν. 2540/1997
ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	
Άρθρο πέμπτο	Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΚΥΡΩΣΗ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο πρώτο
Κύρωση Πρωτοκόλλου

Κυρώνεται και αποκτά την ισχύ της παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος το Πρωτόκολλο «για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση» («Πρωτόκολλο ΣΠΕ») στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών «για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο» (Σύμβαση Espoo), που κυρώθηκε με τον ν. 2540/1997 (Α΄ 249), το οποίο υπογράφηκε στο Κίεβο την 21η Μαΐου 2003. Το πρωτότυπο κείμενο του Πρωτοκόλλου, στην αγγλική γλώσσα, και η μετάφραση στην ελληνική έχουν ως εξής:

PROTOCOL ON STRATEGIC ENVIRONMENTAL ASSESSMENT TO THE CONVENTION ON ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT IN A TRANSBOUNDARY CONTEXT

The Parties to this Protocol,

Recognizing the importance of integrating environmental, including health, considerations into the preparation and adoption of plans and programmes and, to the extent appropriate, policies and legislation,

Committing themselves to promoting sustainable development and therefore basing themselves on the conclusions of the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, Brazil, 1992), in particular principles 4 and 10 of the Rio Declaration on Environment and Development and Agenda 21, as well as the outcome of the third Ministerial Conference on Environment and Health (London, 1999) and the World Summit on Sustainable Development (Johannesburg, South Africa, 2002),

Bearing in mind the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, done at Espoo, Finland, on 25 February 1991, and decision II/9 of its Parties at Sofia on 26 and 27 February 2001, in which it was decided to prepare a legally binding protocol on strategic environmental assessment,

Recognizing that strategic environmental assessment should have an important role in the preparation and adoption of plans, programmes, and, to the extent appropriate, policies and legislation, and that the wider application of the principles of environmental impact assessment to plans, programmes, policies and legislation will further strengthen the systematic analysis of their significant environmental effects,

Acknowledging the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, done at Aarhus, Denmark, on 25 June 1998, and taking note of the relevant paragraphs of the Lucca Declaration, adopted at the first meeting of its Parties,

Conscious, therefore, of the importance of providing for public participation in strategic environmental assessment,

Acknowledging the benefits to the health and well-being of present and future generations that will follow if the need to protect and improve people's health is taken into account as an integral part of strategic environmental

assessment, and recognizing the work led by the World Health Organization in this respect,

Mindful of the need for and importance of enhancing international cooperation in assessing the transboundary environmental, including health, effects of proposed plans and programmes, and, to the extent appropriate, policies and legislation,

Have agreed as follows:

Article 1

OBJECTIVE

The objective of this Protocol is to provide for a high level of protection of the environment, including health, by:

(a) Ensuring that environmental, including health, considerations are thoroughly taken into account in the development of plans and programmes;

(b) Contributing to the consideration of environmental, including health, concerns in the preparation of policies and legislation;

(c) Establishing clear, transparent and effective procedures for strategic environmental assessment;

(d) Providing for public participation in strategic environmental assessment; and

(e) Integrating by these means environmental, including health, concerns into measures and instruments designed to further sustainable development.

Article 2

DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol,

1. "Convention" means the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context.

2. “Party” means, unless the text indicates otherwise, a Contracting Party to this Protocol.

3. “Party of origin” means a Party or Parties to this Protocol within whose jurisdiction the preparation of a plan or programme is envisaged.

4. “Affected Party” means a Party or Parties to this Protocol likely to be affected by the transboundary environmental, including health, effects of a plan or programme.

5. “Plans and programmes” means plans and programmes and any modifications to them that are:

(a) Required by legislative, regulatory or administrative provisions; and

(b) Subject to preparation and/or adoption by an authority or prepared by an authority for adoption, through a formal procedure, by a parliament or a government.

6. “Strategic environmental assessment” means the evaluation of the likely environmental, including health, effects, which comprises the determination of the scope of an environmental report and its preparation, the carrying-out of public participation and consultations, and the taking into account of the environmental report and the results of the public participation and consultations in a plan or programme.

7. “Environmental, including health, effect” means any effect on the environment, including human health, flora, fauna, biodiversity, soil, climate, air, water, landscape, natural sites, material assets, cultural heritage and the interaction among these factors.

8. “The public” means one or more natural or legal persons and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups.

Article 3

GENERAL PROVISIONS

1. Each Party shall take the necessary legislative, regulatory and other appropriate measures to implement the provisions of this Protocol within a clear, transparent framework.

2. Each Party shall endeavour to ensure that officials and authorities assist and provide guidance to the public in matters covered by this Protocol.

3. Each Party shall provide for appropriate recognition of and support to associations, organizations or groups promoting environmental, including health, protection in the context of this Protocol.

4. The provisions of this Protocol shall not affect the right of a Party to maintain or introduce additional measures in relation to issues covered by this Protocol.

5. Each Party shall promote the objectives of this Protocol in relevant international decision-making processes and within the framework of relevant international organizations.

6. Each Party shall ensure that persons exercising their rights in conformity with the provisions of this Protocol shall not be penalized, persecuted or harassed in any way for their involvement. This provision shall not affect the powers of national courts to award reasonable costs in judicial proceedings.

7. Within the scope of the relevant provisions of this Protocol, the public shall be able to exercise its rights without discrimination as to citizenship, nationality or domicile and, in the case of a legal person, without discrimination as to where it has its registered seat or an effective centre of its activities.

Article 4

FIELD OF APPLICATION CONCERNING PLANS AND PROGRAMMES

1. Each Party shall ensure that a strategic environmental assessment is carried out for plans and programmes referred to in paragraphs 2, 3 and 4 which are likely to have significant environmental, including health, effects.

2. A strategic environmental assessment shall be carried out for plans and programmes which are prepared for agriculture, forestry, fisheries, energy, industry including mining, transport, regional development, waste management, water management, telecommunications, tourism, town and country planning or land use, and which set the framework for future development consent for projects listed in annex I and any other project listed in annex II that requires an environmental impact assessment under national legislation.

3. For plans and programmes other than those subject to paragraph 2 which set the framework for future development consent of projects, a strategic environmental assessment shall be carried out where a Party so determines according to article 5, paragraph 1.

4. For plans and programmes referred to in paragraph 2 which determine the use of small areas at local level and for minor modifications to plans and programmes referred to in paragraph 2, a strategic environmental assessment shall be carried out only where a Party so determines according to article 5, paragraph 1.

5. The following plans and programmes are not subject to this Protocol:

- (a) Plans and programmes whose sole purpose is to serve national defence or civil emergencies;
- (b) Financial or budget plans and programmes.

Article 5

SCREENING

1. Each Party shall determine whether plans and programmes referred to in article 4, paragraphs 3 and 4, are likely to have significant environmental, including health, effects either through a case-by-case examination or by specifying types of plans and programmes or by combining both approaches. For this purpose each Party shall in all cases take into account the criteria set out in annex III.
2. Each Party shall ensure that the environmental and health authorities referred to in article 9, paragraph 1, are consulted when applying the procedures referred to in paragraph 1 above.
3. To the extent appropriate, each Party shall endeavour to provide opportunities for the participation of the public concerned in the screening of plans and programmes under this article.
4. Each Party shall ensure timely public availability of the conclusions pursuant to paragraph 1, including the reasons for not requiring a strategic environmental assessment, whether by public notices or by other appropriate means, such as electronic media.

Article 6

SCOPING

1. Each Party shall establish arrangements for the determination of the relevant information to be included in the environmental report in accordance with article 7, paragraph 2.
2. Each Party shall ensure that the environmental and health authorities referred to in article 9, paragraph 1, are consulted when determining the relevant information to be included in the environmental report.
3. To the extent appropriate, each Party shall endeavour to provide opportunities for the participation of the public concerned when determining the relevant information to be included in the environmental report.

Article 7

ENVIRONMENTAL REPORT

1. For plans and programmes subject to strategic environmental assessment, each Party shall ensure that an environmental report is prepared.
2. The environmental report shall, in accordance with the determination under article 6, identify, describe and evaluate the likely significant environmental, including health, effects of implementing the plan or programme and its reasonable alternatives. The report shall contain such information specified in annex IV as may reasonably be required, taking into account:
 - (a) Current knowledge and methods of assessment;
 - (b) The contents and the level of detail of the plan or programme and its stage in the decision-making process;
 - (c) The interests of the public; and
 - (d) The information needs of the decision-making body.
3. Each Party shall ensure that environmental reports are of sufficient quality to meet the requirements of this Protocol.

Article 8

PUBLIC PARTICIPATION

1. Each Party shall ensure early, timely and effective opportunities for public participation, when all options are open, in the strategic environmental assessment of plans and programmes.
2. Each Party, using electronic media or other appropriate means, shall ensure the timely public availability of the draft plan or programme and the environmental report.
3. Each Party shall ensure that the public concerned, including relevant non-governmental organizations, is identified for the purposes of paragraphs 1 and 4.
4. Each Party shall ensure that the public referred to in paragraph 3 has the opportunity to express its opinion on the draft plan or programme and the environmental report within a reasonable time frame.
5. Each Party shall ensure that the detailed arrangements for informing the public and consulting the public concerned are determined and made publicly available. For this purpose, each Party shall take into account to the extent appropriate the elements listed in annex V.

Article 9

CONSULTATION WITH ENVIRONMENTAL AND HEALTH AUTHORITIES

1. Each Party shall designate the authorities to be consulted which, by reason of their specific environmental or health responsibilities, are likely to be concerned by the environmental, including health, effects of the implementation of the plan or programme.
2. The draft plan or programme and the environmental report shall be made available to the authorities referred to in paragraph 1.
3. Each Party shall ensure that the authorities referred to in paragraph 1 are given, in an early, timely and effective manner, the opportunity to express their opinion on the draft plan or programme and the environmental report.
4. Each Party shall determine the detailed arrangements for informing and consulting the environmental and health authorities referred to in paragraph 1.

Article 10

TRANSBOUNDARY CONSULTATIONS

1. Where a Party of origin considers that the implementation of a plan or programme is likely to have significant transboundary environmental, including health, effects or where a Party likely to be significantly affected so requests, the Party of origin shall as early as possible before the adoption of the plan or programme notify the affected Party.
2. This notification shall contain, *inter alia*:
 - (a) The draft plan or programme and the environmental report including information on its possible transboundary environmental, including health, effects; and
 - (b) Information regarding the decision-making procedure, including an indication of a reasonable time schedule for the transmission of comments.
3. The affected Party shall, within the time specified in the notification, indicate to the Party of origin whether it wishes to enter into consultations before the adoption of the plan or programme and, if it so indicates, the Parties concerned shall enter into consultations concerning the likely transboundary environmental, including health, effects of implementing the plan or programme and the measures envisaged to prevent, reduce or mitigate adverse effects.
4. Where such consultations take place, the Parties concerned shall agree on detailed arrangements to ensure that the public concerned and the authorities referred to in article 9, paragraph 1, in the affected Party are informed

and given an opportunity to forward their opinion on the draft plan or programme and the environmental report within a reasonable time frame.

Article 11

DECISION

1. Each Party shall ensure that when a plan or programme is adopted due account is taken of:
 - (a) The conclusions of the environmental report;
 - (b) The measures to prevent, reduce or mitigate the adverse effects identified in the environmental report; and
 - (c) The comments received in accordance with articles 8 to 10.
2. Each Party shall ensure that, when a plan or programme is adopted, the public, the authorities referred to in article 9, paragraph 1, and the Parties consulted according to article 10 are informed, and that the plan or programme is made available to them together with a statement summarizing how the environmental, including health, considerations have been integrated into it, how the comments received in accordance with articles 8 to 10 have been taken into account and the reasons for adopting it in the light of the reasonable alternatives considered.

Article 12

MONITORING

1. Each Party shall monitor the significant environmental, including health, effects of the implementation of the plans and programmes, adopted under article 11 in order, *inter alia*, to identify, at an early stage, unforeseen adverse effects and to be able to undertake appropriate remedial action.
2. The results of the monitoring undertaken shall be made available, in accordance with national legislation, to the authorities referred to in article 9, paragraph 1, and to the public.

Article 13

POLICIES AND LEGISLATION

1. Each Party shall endeavour to ensure that environmental, including health, concerns are considered and integrated to the extent appropriate in the preparation of its proposals for policies and legislation that are likely to have significant effects on the environment, including health.
2. In applying paragraph 1, each Party shall consider the appropriate principles and elements of this Protocol.

3. Each Party shall determine, where appropriate, the practical arrangements for the consideration and integration of environmental, including health, concerns in accordance with paragraph 1, taking into account the need for transparency in decision-making.

4. Each Party shall report to the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol on its application of this article.

Article 14

THE MEETING OF THE PARTIES TO THE CONVENTION SERVING AS THE MEETING OF THE PARTIES TO THE PROTOCOL

1. The Meeting of the Parties to the Convention shall serve as the Meeting of the Parties to this Protocol. The first meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall be convened not later than one year after the date of entry into force of this Protocol, and in conjunction with a meeting of the Parties to the Convention, if a meeting of the latter is scheduled within that period. Subsequent meetings of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with meetings of the Parties to the Convention, unless otherwise decided by the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol.

2. Parties to the Convention which are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol. When the Meeting of the Parties to the Convention serves as the Meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by the Parties to this Protocol.

3. When the Meeting of the Parties to the Convention serves as the Meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Meeting of the Parties representing a Party to the Convention that is not, at that time, a Party to this Protocol shall be replaced by another member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

4. The Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and, for this purpose, shall:

(a) Review policies for and methodological approaches to strategic environmental assessment with a view to further improving the procedures provided for under this Protocol;

(b) Exchange information regarding experience gained in strategic environmental assessment and in the implementation of this Protocol;

(c) Seek, where appropriate, the services and cooperation of competent bodies having expertise pertinent to the achievement of the purposes of this Protocol;

(d) Establish such subsidiary bodies as it considers necessary for the implementation of this Protocol;

(e) Where necessary, consider and adopt proposals for amendments to this Protocol; and

(f) Consider and undertake any additional action, including action to be carried out jointly under this Protocol and the Convention, that may be required for the achievement of the purposes of this Protocol.

5. The rules of procedure of the Meeting of the Parties to the Convention shall be applied *mutatis mutandis* under this Protocol, except as may otherwise be decided by consensus by the Meeting of the Parties serving as the Meeting of the Parties to this Protocol.

6. At its first meeting, the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall consider and adopt the modalities for applying the procedure for the review of compliance with the Convention to this Protocol.

7. Each Party shall, at intervals to be determined by the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol, report to the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to the Protocol on measures that it has taken to implement the Protocol.

Article 15

RELATIONSHIP TO OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

The relevant provisions of this Protocol shall apply without prejudice to the UNECE Conventions on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context and on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters.

Article 16

RIGHT TO VOTE

1. Except as provided for in paragraph 2 below, each Party to this Protocol shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 17

SECRETARIAT

The secretariat established by article 13 of the Convention shall serve as the secretariat of this Protocol and article 13, paragraphs (a) to (c), of the Convention on the functions of the secretariat shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol.

Article 18

ANNEXES

The annexes to this Protocol shall constitute an integral part thereof.

Article 19

AMENDMENTS TO THE PROTOCOL

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Subject to paragraph 3, the procedure for proposing, adopting and the entry into force of amendments to the Convention laid down in paragraphs 2 to 5 of article 14 of the Convention shall apply, *mutatis mutandis*, to amendments to this Protocol.
3. For the purpose of this Protocol, the three fourths of the Parties required for an amendment to enter into force for Parties having ratified, approved or accepted it, shall be calculated on the basis of the number of Parties at the time of the adoption of the amendment.

Article 20

SETTLEMENT OF DISPUTES

The provisions on the settlement of disputes of article 15 of the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol.

Article 21

SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature at Kiev (Ukraine) from 21 to 23 May 2003 and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 31 December 2003, by States members of the Economic Commission for Europe as well as States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraphs 8 and 11 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe to which their member States have transferred

competence over matters governed by this Protocol, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 22

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Protocol.

*Article 23*RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL
AND ACCESSION

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations referred to in article 21.
2. This Protocol shall be open for accession as from 1 January 2004 by the States and regional economic integration organizations referred to in article 21.
3. Any other State, not referred to in paragraph 2 above, that is a Member of the United Nations may accede to the Protocol upon approval by the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to the Protocol.
4. Any regional economic integration organization referred to in article 21 which becomes a Party to this Protocol without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. If one or more of such an organization's member States is a Party to this Protocol, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and its member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.
5. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 21 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary of any relevant modification to the extent of their competence.

Article 24

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
2. For the purposes of paragraph 1 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization referred to in article 21 shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.
3. For each State or regional economic integration organization referred to in article 21 which ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
4. This Protocol shall apply to plans, programmes, policies and legislation for which the first formal preparatory act is subsequent to the date on which this Protocol enters into force. Where the Party under whose jurisdiction the preparation of a plan, programme, policy or legislation is envisaged is one for which paragraph 3 applies, this Protocol shall apply to plans, programmes, policies and legislation for which the first formal preparatory act is subsequent to the date on which this Protocol comes into force for that Party.

Article 25

WITHDRAWAL

At any time after four years from the date on which this Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary. Any such withdrawal shall not affect the application of articles 5 to 9, 11 and 13 with respect to a strategic environmental assessment under this Protocol which has already been started, or the application of article 10 with respect to a notification or request which has already been made, before such withdrawal takes effect.

Article 26

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE at Kiev (Ukraine), this twenty-first day of May, two thousand and three.

ANNEXES

ANNEX I

List of projects as referred to in article 4, paragraph 2

1. Crude oil refineries (excluding undertakings manufacturing only lubricants from crude oil) and installations for the gasification and liquefaction of 500 metric tons or more of coal or bituminous shale per day.
2. Thermal power stations and other combustion installations with a heat output of 300 megawatts or more and nuclear power stations and other nuclear reactors (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials, whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load).
3. Installations solely designed for the production or enrichment of nuclear fuels, for the reprocessing of irradiated nuclear fuels or for the storage, disposal and processing of radioactive waste.
4. Major installations for the initial smelting of cast-iron and steel and for the production of non-ferrous metals.
5. Installations for the extraction of asbestos and for the processing and transformation of asbestos and products containing asbestos: for asbestos-cement products, with an annual production of more than 20,000 metric tons of finished product; for friction material, with an annual production of more than 50 metric tons of finished product; and for other asbestos utilization of more than 200 metric tons per year.
6. Integrated chemical installations.
7. Construction of motorways, express roads^{*/} and lines for long-distance railway traffic and of airports^{**/} with a basic runway length of 2,100 metres or more.
8. Large-diameter oil and gas pipelines.
9. Trading ports and also inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1,350 metric tons.
10. Waste-disposal installations for the incineration, chemical treatment or landfill of toxic and dangerous wastes.
11. Large dams and reservoirs.
12. Groundwater abstraction activities in cases where the annual volume of water to be abstracted amounts to 10 million cubic metres or more.
13. Pulp and paper manufacturing of 200 air-dried metric tons or more per day.
14. Major mining, on-site extraction and processing of metal ores or coal.
15. Offshore hydrocarbon production.
16. Major storage facilities for petroleum, petrochemical and chemical products.
17. Deforestation of large areas.

^{*/} For the purposes of this Protocol:

- "Motorway" means a road specially designed and built for motor traffic, which does not serve properties bordering on it, and which:

(a) Is provided, except at special points or temporarily, with separate carriageways for the two directions of traffic, separated from each other by a dividing strip not intended for traffic or, exceptionally, by other means;

(b) Does not cross at level with any road, railway or tramway track, or footpath; and

(c) Is specially sign posted as a motorway.

- "Express road" means a road reserved for motor traffic accessible only from interchanges or controlled junctions and on which, in particular, stopping and parking are prohibited on the running carriageway(s).

^{**/} For the purposes of this Protocol, "airport" means an airport which complies with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (annex 14).

ANNEX II

Any other projects referred to in article 4, paragraph 2

1. Projects for the restructuring of rural land holdings.
 - For the final disposal of irradiated nuclear fuel;
2. Projects for the use of uncultivated land or semi-natural areas for intensive agricultural purposes.
 - Solely for the final disposal of radioactive waste;
3. Water management projects for agriculture, including irrigation and land drainage projects.
 - Solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels in a different site than the production site; or
4. Intensive livestock installations (including poultry).
 - For the processing and storage of radioactive waste.
5. Initial afforestation and deforestation for the purposes of conversion to another type of land use.
6. Intensive fish farming.
7. Nuclear power stations and other nuclear reactors^{*/} including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load), as far as not included in annex I.
8. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kilovolts or more and a length of 15 kilometres or more and other projects for the transmission of electrical energy by overhead cables.
9. Industrial installations for the production of electricity, steam and hot water.
10. Industrial installations for carrying gas, steam and hot water.
11. Surface storage of fossil fuels and natural gas.
12. Underground storage of combustible gases.
13. Industrial briquetting of coal and lignite.
14. Installations for hydroelectric energy production.
15. Installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms).
16. Installations, as far as not included in annex I, designed:
 - For the production or enrichment of nuclear fuel;
 - For the processing of irradiated nuclear fuel;
17. Quarries, open cast mining and peat extraction, as far as not included in annex I.
18. Underground mining, as far as not included in annex I.
19. Extraction of minerals by marine or fluvial dredging.
20. Deep drillings (in particular geothermal drilling, drilling for the storage of nuclear waste material, drilling for water supplies), with the exception of drillings for investigating the stability of the soil.
21. Surface industrial installations for the extraction of coal, petroleum, natural gas and ores, as well as bituminous shale.
22. Integrated works for the initial smelting of cast iron and steel, as far as not included in annex I.
23. Installations for the production of pig iron or steel (primary or secondary fusion) including continuous casting.
24. Installations for the processing of ferrous metals (hot-rolling mills, smitheries with hammers, application of protective fused metal coats).
25. Ferrous metal foundries.
26. Installations for the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes, as far as not included in annex I.
27. Installations for the smelting, including the alloyage, of non-ferrous metals excluding precious metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.), as far as not included in annex I.
28. Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process.
29. Manufacture and assembly of motor vehicles and manufacture of motor-vehicle engines.

^{*/} For the purposes of this Protocol, nuclear power stations and other nuclear reactors cease to be such an installation when all nuclear fuel and other radioactively contaminated elements have been removed permanently from the installation site.

30. Shipyards.
31. Installations for the construction and repair of aircraft.
32. Manufacture of railway equipment.
33. Swaging by explosives.
34. Installations for the roasting and sintering of metallic ores.
35. Coke ovens (dry coal distillation).
36. Installations for the manufacture of cement.
37. Installations for the manufacture of glass including glass fibre.
38. Installations for smelting mineral substances including the production of mineral fibres.
39. Manufacture of ceramic products by burning, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain.
40. Installations for the production of chemicals or treatment of intermediate products, as far as not included in annex I.
41. Production of pesticides and pharmaceutical products, paint and varnishes, elastomers and peroxides.
42. Installations for the storage of petroleum, petrochemical, or chemical products, as far as not included in annex I.
43. Manufacture of vegetable and animal oils and fats.
44. Packing and canning of animal and vegetable products.
45. Manufacture of dairy products.
46. Brewing and malting.
47. Confectionery and syrup manufacture.
48. Installations for the slaughter of animals.
49. Industrial starch manufacturing installations.
50. Fish-meal and fish-oil factories.
51. Sugar factories.
52. Industrial plants for the production of pulp, paper and board, as far as not included in annex I.
53. Plants for the pre treatment or dyeing of fibres or textiles.
54. Plants for the tanning of hides and skins.
55. Cellulose-processing and production installations.
56. Manufacture and treatment of elastomer-based products.
57. Installations for the manufacture of artificial mineral fibres.
58. Installations for the recovery or destruction of explosive substances.
59. Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos products, as far as not included in annex I.
60. Knackers' yards.
61. Test benches for engines, turbines or reactors.
62. Permanent racing and test tracks for motorized vehicles.
63. Pipelines for transport of gas or oil, as far as not included in annex I.
64. Pipelines for transport of chemicals with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km.
65. Construction of railways and intermodal transshipment facilities, and of intermodal terminals, as far as not included in annex I.
66. Construction of tramways, elevated and underground railways, suspended lines or similar lines of a particular type used exclusively or mainly for passenger transport.
67. Construction of roads, including realignment and/or widening of any existing road, as far as not included in annex I.
68. Construction of harbours and port installations, including fishing harbours, as far as not included in annex I.
69. Construction of inland waterways and ports for inland-waterway traffic, as far as not included in annex I.
70. Trading ports, piers for loading and unloading connected to land and outside ports, as far as not included in annex I.
71. Canalization and flood-relief works.
72. Construction of airports^{**} and airfields, as far as not included in annex I.

^{**} For the purposes of this Protocol, "airport" means an airport which complies with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (annex 14).

-
- | | |
|---|---|
| <p>73. Waste-disposal installations (including landfill), as far as not included in annex I.</p> <p>74. Installations for the incineration or chemical treatment of non-hazardous waste.</p> <p>75. Storage of scrap iron, including scrap vehicles.</p> <p>76. Sludge deposition sites.</p> <p>77. Groundwater abstraction or artificial groundwater recharge, as far as not included in annex I.</p> <p>78. Works for the transfer of water resources between river basins.</p> <p>79. Waste-water treatment plants.</p> <p>80. Dams and other installations designed for the holding-back or for the long-term or permanent storage of water, as far as not included in annex I.</p> <p>81. Coastal work to combat erosion and maritime works capable of altering the coast through the construction, for example, of dykes, moles, jetties and other sea defence works, excluding the maintenance and reconstruction of such works.</p> | <p>82. Installations of long-distance aqueducts.</p> <p>83. Ski runs, ski lifts and cable cars and associated developments.</p> <p>84. Marinas.</p> <p>85. Holiday villages and hotel complexes outside urban areas and associated developments.</p> <p>86. Permanent campsites and caravan sites.</p> <p>87. Theme parks.</p> <p>88. Industrial estate development projects.</p> <p>89. Urban development projects, including the construction of shopping centres and car parks.</p> <p>90. Reclamation of land from the sea.</p> |
|---|---|
-

ANNEX III

Criteria for determining of the likely significant environmental, including health, effects referred to in article 5, paragraph 1

- | | |
|---|---|
| <p>1. The relevance of the plan or programme to the integration of environmental, including health, considerations in particular with a view to promoting sustainable development.</p> <p>2. The degree to which the plan or programme sets a framework for projects and other activities, either with regard to location, nature, size and operating conditions or by allocating resources.</p> <p>3. The degree to which the plan or programme influences other plans and programmes including those in a hierarchy.</p> <p>4. Environmental, including health, problems relevant to the plan or programme.</p> | <p>5. The nature of the environmental, including health, effects such as probability, duration, frequency, reversibility, magnitude and extent (such as geographical area or size of population likely to be affected).</p> <p>6. The risks to the environment, including health.</p> <p>7. The transboundary nature of effects.</p> <p>8. The degree to which the plan or programme will affect valuable or vulnerable areas including landscapes with a recognized national or international protection status.</p> |
|---|---|
-

ANNEX IV

Information referred to in article 7, paragraph 2

1. The contents and the main objectives of the plan or programme and its link with other plans or programmes.
2. The relevant aspects of the current state of the environment, including health, and the likely evolution thereof should the plan or programme not be implemented.
3. The characteristics of the environment, including health, in areas likely to be significantly affected.
4. The environmental, including health, problems which are relevant to the plan or programme.
5. The environmental, including health, objectives established at international, national and other levels which are relevant to the plan or programme, and the ways in which these objectives and other environmental, including health, considerations have been taken into account during its preparation.
6. The likely significant environmental, including health, effects^{*/} as defined in article 2, paragraph 7.
7. Measures to prevent, reduce or mitigate any significant adverse effects on the environment, including health, which may result from the implementation of the plan or programme.
8. An outline of the reasons for selecting the alternatives dealt with and a description of how the assessment was undertaken including difficulties encountered in providing the information to be included such as technical deficiencies or lack of knowledge.
9. Measures envisaged for monitoring environmental, including health, effects of the implementation of the plan or programme.
10. The likely significant transboundary environmental, including health, effects.
11. A non-technical summary of the information provided.

^{*/} These effects should include secondary, cumulative, synergistic, short-, medium- and long-term, permanent and temporary, positive and negative effects.

ANNEX V

Information referred to in article 8, paragraph 5

1. The proposed plan or programme and its nature.
2. The authority responsible for its adoption.
3. The envisaged procedure, including:
 - (a) The commencement of the procedure;
 - (b) The opportunities for the public to participate;
 - (c) The time and venue of any envisaged public hearing;
 - (d) The authority from which relevant information can be obtained and where the relevant information has been deposited for examination by the public;
 - (e) The authority to which comments or questions can be submitted and the time schedule for the transmittal of comments or questions; and
 - (f) What environmental, including health, information relevant to the proposed plan or programme is available.
4. Whether the plan or programme is likely to be subject to a transboundary assessment procedure.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση στη Σύμβαση για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, στην εκπόνηση και έγκριση σχεδίων και προγραμμάτων και, στον ενδεδειγμένο βαθμό, πολιτικών και νομοθεσίας,

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΕΣΜΕΥΣΗ να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και βασιζόμενα, κατά συνέπεια, στα συμπεράσματα της διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Ρίο ντε Τζανέιρο, Βραζιλία, 1992), ιδίως στις αρχές 4 και 10 της Δήλωσης του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη και την ατζέντα 21, καθώς και στο αποτέλεσμα της τρίτης Υπουργικής Διάσκεψης για το Περιβάλλον και την Υγεία (Λονδίνο, 1999) και της Παγκόσμιας Συνόδου Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Γιοχάνεσμπουργκ, Νότια Αφρική, 2002),

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη Σύμβαση για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο, που υιοθετήθηκε στο Espoo (Φινλανδία) στις 25 Φεβρουαρίου 1991 και την απόφαση II/9 της Συνόδου των Μερών της Σύμβασης στη Σόφια, στις 26 και 27 Φεβρουαρίου 2001, όπου αποφασίστηκε η εκπόνηση ενός νομικά δεσμευτικού Πρωτοκόλλου για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση θα πρέπει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο κατά την εκπόνηση και έγκριση σχεδίων, προγραμμάτων και, στον ενδεδειγμένο βαθμό, των πολιτικών και της νομοθεσίας, και ότι η ευρύτερη εφαρμογή των αρχών της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε σχέδια, προγράμματα, πολιτικές και νομοθεσία θα συμβάλλει στην περαιτέρω ενίσχυση της συστηματικής ανάλυσης των σημαντικών περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ τη Σύμβαση για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα, που συνάφθηκε στο Aarhus της Δανίας στις 25 Ιουνίου 1998 και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές παραγράφους της Δήλωσης της Lucca, που εγκρίθηκε στην πρώτη σύνοδο των Μερών της,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗ, κατά συνέπεια, της σημασίας της συμμετοχής του κοινού στη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση,

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ τα οφέλη για την υγεία και την ευημερία της σημερινής γενιάς και των μελλοντικών γενεών στην περίπτωση κατά την οποία η ανάγκη προστασίας και βελτίωσης της ανθρώπινης υγείας ληφθεί υπόψη, ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αναγνωρίζοντας τις σχετικές εργασίες στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ την ανάγκη και τη σημασία ενδυνάμωσης της διεθνούς συνεργασίας για την εκτίμηση των διασυνοριακών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, των προτεινόμενων σχεδίων και προγραμμάτων και, στον ενδεδειγμένο βαθμό, των πολιτικών και της νομοθεσίας,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ:

Άρθρο 1

Στόχος

Ο στόχος του παρόντος Πρωτοκόλλου είναι η προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος σε υψηλό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, με:

- α) την εξασφάλιση ότι λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι περιβαλλοντικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, στην ανάπτυξη σχεδίων και προγραμμάτων·
- β) την εξέταση και τον συνυπολογισμό των περιβαλλοντικών συνεπειών, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, κατά την επεξεργασία πολιτικών και νομοθεσίας·
- γ) την καθιέρωση σαφών, διαφανών και αποτελεσματικών διαδικασιών για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση·
- δ) τη διασφάλιση της συμμετοχής του κοινού στη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, και
- ε) την, μέσω των ανωτέρω, ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, στα μέτρα και μέσα που προορίζονται για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου,

1. «Σύμβαση» νοείται η Σύμβαση για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο.
2. «Μέρος» νοείται, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά στο κείμενο, το συμβαλλόμενο Μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου.
3. «Μέρος προέλευσης» νοείται το Μέρος ή τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου, στην επικράτεια του οποίου/των οποίων πρόκειται να καταρτιστεί σχέδιο ή πρόγραμμα.
4. «Θιγόμενο Μέρος» νοείται το Μέρος ή τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου, που ενδέχεται να θιγούν από τις διασυνοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, από ένα σχέδιο ή πρόγραμμα.
5. «Σχέδια και προγράμματα» νοούνται σχέδια και προγράμματα, καθώς και οποιεσδήποτε τροποποιήσεις τους, που:
 - α) απαιτούνται από νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις και
 - β) υπόκεινται σε διαδικασία επεξεργασίας ή/και ενσωμάτωσης αυτών από μία αρχή ή καταρτίζονται από μία αρχή προς ενσωμάτωση, μέσω επίσημης διαδικασίας, από κοινοβούλιο ή κυβέρνηση.
6. «Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση» νοείται η εκτίμηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, που περιλαμβάνει τον καθορισμό του πεδίου μιας περιβαλλοντικής έκθεσης και την εκπόνησή της, τη διεξαγωγή της διαδικασίας συμμετοχής του κοινού και διαβουλεύσεων, και τον συνυπολογισμό της περιβαλλοντικής έκθεσης και των αποτελεσμάτων από τη συμμετοχή του κοινού και τις διαβουλεύσεις σε σχέδιο ή πρόγραμμα.
7. «Περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία» νοείται κάθε επίπτωση στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης εκείνης στην ανθρώπινη υγεία, στη χλωρίδα, την πανίδα, τη βιοποικιλότητα, το έδαφος, το κλίμα, τον αέρα, το νερό, το τοπίο, τις φυσικές τοποθεσίες, τα υλικά αγαθά, την πολιτιστική κληρονομιά καθώς και την αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών των παραγόντων.

8. «Κοινό» νοείται ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή πρακτική, οι ενώσεις, οργανώσεις ή ομάδες που συγκροτούνται από τα πρόσωπα αυτά.

Άρθρο 3

Γενικές διατάξεις

1. Κάθε Μέρος λαμβάνει τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και άλλα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου, εντός ενός σαφούς και διαφανούς πλαισίου.
2. Κάθε Μέρος προσπαθεί να εξασφαλίσει ότι οι κρατικοί λειτουργοί και οι αρχές του συνεπικουρούν και παρέχουν οδηγίες στο κοινό σε θέματα που καλύπτονται από το παρόν Πρωτόκολλο.
3. Κάθε Μέρος παρέχει την ενδεδειγμένη αναγνώριση και υποστήριξη των ενώσεων, οργανισμών ή ομάδων που προωθούν την περιβαλλοντική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της υγείας, στο πλαίσιο του παρόντος Πρωτοκόλλου.
4. Οι διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου δεν θίγουν το δικαίωμα των Μερών να διατηρούν ή να εισάγουν συμπληρωματικά μέτρα σε σχέση με τα θέματα που καλύπτονται από το παρόν Πρωτόκολλο.
5. Κάθε Μέρος προωθεί τους στόχους του παρόντος Πρωτοκόλλου σε συναφείς διεθνείς διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στο πλαίσιο των οικείων διεθνών οργανισμών.
6. Κάθε Μέρος διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που ασκούν τα δικαιώματά τους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου δεν υφίστανται κυρώσεις, ούτε διώκονται, ούτε παρενοχλούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο για την ανάμειξή τους. Η παρούσα διάταξη δεν θίγει τις εξουσίες των εθνικών δικαστηρίων να επιδικάζουν εύλογα έξοδα σε δικαστικές διαδικασίες.
7. Εντός του πεδίου εφαρμογής των σχετικών διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου, το κοινό μπορεί να ασκεί τα δικαιώματά του χωρίς διάκριση λόγω υπηκοότητας, ιθαγένειας ή τόπου διαμονής και, στην περίπτωση νομικού προσώπου, χωρίς διάκριση ανάλογα με τον τόπο της έδρας ή του πραγματικού κέντρου άσκησης των δραστηριοτήτων του.

Άρθρο 4

Πεδίο εφαρμογής για σχέδια και προγράμματα

1. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει τη διεξαγωγή στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης για σχέδια και προγράμματα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4, τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία.
2. Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση διεξάγεται για σχέδια και προγράμματα τα οποία εκπονούνται στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας, της αλιείας, της ενέργειας, της βιομηχανίας συμπεριλαμβανομένης της εξόρυξης, των μεταφορών, της περιφερειακής ανάπτυξης, της διαχείρισης αποβλήτων, της διαχείρισης των υδάτων, των τηλεπικοινωνιών, του τουρισμού, της πολεοδομίας και χωροταξίας ή της χρήσης του εδάφους, και τα οποία καθορίζουν το πλαίσιο για μελλοντικές εγκρίσεις έργων που απαριθμούνται στο παράρτημα I και άλλων έργων που απαριθμούνται στο παράρτημα II, για τα οποία απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

3. Για τα σχέδια και προγράμματα, εκτός εκείνων που αναφέρονται στη παράγραφο 2, τα οποία καθορίζουν το πλαίσιο για μελλοντικές εγκρίσεις έργων, διεξάγεται στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση εφόσον το αποφασίσει κάποιο Μέρος σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1.

4. Για σχέδια και προγράμματα που αναφέρονται στην παράγραφο 2, τα οποία καθορίζουν τη χρήση μικρών περιοχών σε τοπικό επίπεδο, και για ήσσονες τροποποιήσεις των σχεδίων και προγραμμάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2, διεξάγεται στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων μόνον εφόσον το αποφασίσει κάποιο Μέρος σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1.

5. Τα ακόλουθα σχέδια και προγράμματα δεν υπάγονται στο παρόν Πρωτόκολλο:

α) σχέδια και προγράμματα που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας ή έκτακτων περιστατικών πολιτικής προστασίας,

β) χρηματοδοτικά ή δημοσιονομικά σχέδια και προγράμματα.

Άρθρο 5

Διαδικασία επιλογής

1. Κάθε Μέρος αποφασίζει κατά πόσον τα σχέδια και προγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 3 και 4, ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, είτε μέσω της κατά περίπτωση εξέτασης, είτε καθορίζοντας συγκεκριμένους τύπους σχεδίων και προγραμμάτων, είτε συνδυάζοντας τις δύο αυτές προσεγγίσεις. Προς τον σκοπό αυτό, κάθε Μέρος λαμβάνει υπόψη σε όλες τις περιπτώσεις τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ.

2. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι, κατά την εφαρμογή των διαδικασιών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, διενεργούνται διαβουλεύσεις με τις περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 9.

3. Κάθε Μέρος παρέχει, στον ενδεδειγμένο βαθμό, δυνατότητες συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη διαδικασία επιλογής σχεδίων και προγραμμάτων βάσει του παρόντος άρθρου.

4. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε σύμφωνα με την παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους δεν απαιτείται στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, τίθενται έγκαιρα στη διάθεση του κοινού μέσω δημόσιων ανακοινώσεων ή με άλλα κατάλληλα μέσα, όπως τα ηλεκτρονικά μέσα.

Άρθρο 6

Οριοθέτηση του πεδίου εκτίμησης

1. Κάθε Μέρος θεσπίζει ρυθμίσεις για τον καθορισμό των σχετικών πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην περιβαλλοντική έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2.

2. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με τις αρμόδιες περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, κατά τον καθορισμό των σχετικών πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στην περιβαλλοντική έκθεση.

3. Κάθε Μέρος προσπαθεί, στον ενδεδειγμένο βαθμό, να παρέχει δυνατότητες συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού κατά τη διαδικασία καθορισμού των σχετικών πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στην περιβαλλοντική έκθεση.

Άρθρο 7

Περιβαλλοντική έκθεση

1. Για τα σχέδια και προγράμματα για τα οποία απαιτείται στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, κάθε Μέρος εξασφαλίζει την εκπόνηση περιβαλλοντικής έκθεσης.
2. Στην περιβαλλοντική έκθεση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6, εντοπίζονται, περιγράφονται και αξιολογούνται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, από την εφαρμογή του σχεδίου ή του προγράμματος και οι εύλογες εναλλακτικές δυνατότητες. Η έκθεση περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προσδιορίζονται στο παράρτημα IV και που εύλογα μπορεί να απαιτηθούν, λαμβάνοντας υπόψη:
 - α) τις υφιστάμενες γνώσεις και μεθόδους εκτίμησης·
 - β) το περιεχόμενο και το επίπεδο λεπτομερειών του σχεδίου ή προγράμματος και το στάδιο της διαδικασίας λήψης απόφασης·
 - γ) τα συμφέροντα του κοινού και
 - δ) τις ανάγκες πληροφόρησης του οργάνου που λαμβάνει την απόφαση.
3. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι η ποιότητα των περιβαλλοντικών εκθέσεων είναι επαρκής ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 8

Συμμετοχή του κοινού

1. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι το κοινό έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει στη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση των σχεδίων και προγραμμάτων από την έναρξη της διαδικασίας, έγκαιρα και κατά τρόπο αποτελεσματικό, όταν ακόμα όλες οι εναλλακτικές δυνατότητες είναι ανοικτές.
2. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει, με τη χρήση ηλεκτρονικών ή άλλων ενδεδειγμένων μέσων, την έγκαιρη διάθεση στο κοινό του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής έκθεσης.
3. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι το ενδιαφερόμενο κοινό, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων μη κυβερνητικών οργανώσεων, προσδιορίζεται για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 4.
4. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι το κοινό που αναφέρεται στην παράγραφο 3 έχει τη δυνατότητα να εκφράσει τη γνώμη του για το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και για την περιβαλλοντική έκθεση εντός εύλογου χρονικού ορίου.
5. Κάθε Μέρος καθορίζει τις λεπτομέρειες σχετικά με την ενημέρωση του κοινού και τις διαβουλεύσεις με το ενδιαφερόμενο κοινό καθώς και για την δημοσιοποίησή τους. Προς τον σκοπό αυτό, κάθε Μέρος λαμβάνει υπόψη, στον κατάλληλο βαθμό, τα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα V.

Άρθρο 9

Διαβουλεύσεις με περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές

1. Κάθε Μέρος ορίζει τις αρχές με τις οποίες πραγματοποιεί διαβουλεύσεις οι οποίες, λόγω των ειδικών περιβαλλοντικών ή υγειονομικών αρμοδιοτήτων τους, ενδέχεται να ενδιαφέρονται για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, από την εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος.
2. Το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και η περιβαλλοντική έκθεση είναι στη διάθεση των αρχών που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι οι αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 έχουν τη δυνατότητα από την έναρξη της διαδικασίας, έγκαιρα και αποτελεσματικά να εκφράσουν τη γνώμη τους επί του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής έκθεσης.

4. Κάθε Μέρος καθορίζει τις λεπτομέρειες για την ενημέρωση και τις διαβουλεύσεις με τις περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 10

Διασυννοριακές διαβουλεύσεις

1. Σε περίπτωση που κάποιο Μέρος προέλευσης κρίνει ότι η εφαρμογή σχεδίου ή προγράμματος ενδέχεται να έχει σημαντικές διασυννοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, ή στην περίπτωση κατά την οποία κάποιο Μέρος το οποίο ενδέχεται να θιγεί σημαντικά το ζητήσει, το Μέρος προέλευσης ειδοποιεί, το συντομότερο δυνατόν, πριν από την έγκριση του σχεδίου ή προγράμματος, το θιγόμενο Μέρος.

2. Η ειδοποίηση αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:

α) το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και την περιβαλλοντική έκθεση, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τις πιθανές διασυννοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία και

β) πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία λήψης απόφασης, συμπεριλαμβανομένου ενδεικτικού εύλογου χρονοδιαγράμματος για τη διαβίβαση παρατηρήσεων.

3. Το θιγόμενο Μέρος, εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται στην ειδοποίηση, δηλώνει στο Μέρος προέλευσης εάν επιθυμεί να προβεί σε διαβουλεύσεις πριν από την έγκριση του σχεδίου ή του προγράμματος και, στην περίπτωση αυτή, τα ενδιαφερόμενα Μέρη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις σχετικά με τις ενδεχόμενες διασυννοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, από την εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος και σχετικά με τα προβλεπόμενα μέτρα για την πρόληψη, μείωση ή ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών.

4. Όταν διεξάγονται οι διαβουλεύσεις αυτές, τα ενδιαφερόμενα Μέρη συμφωνούν για λεπτομερείς ρυθμίσεις που εξασφαλίζουν ότι το ενδιαφερόμενο κοινό και οι αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, του θιγόμενου Μέρους, ενημερώνονται και έχουν τη δυνατότητα να διαβιβάσουν τη γνώμη τους εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, επί του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής έκθεσης.

Άρθρο 11

Απόφαση

1. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι κατά την έγκριση σχεδίου ή προγράμματος λαμβάνονται δεόντως υπόψη:

α) τα συμπεράσματα της περιβαλλοντικής έκθεσης,

β) τα μέτρα για την πρόληψη, μείωση ή ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών που εντοπίζονται στην περιβαλλοντική έκθεση, και

γ) τα σχόλια που ελήφθησαν σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 10.

2. Όταν εγκρίνεται ένα σχέδιο ή πρόγραμμα, κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι ενημερώνονται σχετικά το κοινό, οι αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και τα Μέρη με τα οποία διεξήχθησαν διαβουλεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 10 και ότι το σχέδιο ή πρόγραμμα

τίθεται στη διάθεση των ανωτέρω μαζί με δήλωση στην οποία συνοψίζονται ο τρόπος με τον οποίο έχουν ενσωματωθεί οι περιβαλλοντικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, ο τρόπος με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη τα σχόλια που διαβιβάστηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 10, καθώς και οι λόγοι έγκρισής του, υπό το φως της εξέτασης άλλων εύλογων εναλλακτικών λύσεων.

Άρθρο 12

Παρακολούθηση

1. Κάθε Μέρος παρακολουθεί τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, από την εφαρμογή των σχεδίων και προγραμμάτων, τα οποία εγκρίθηκαν βάσει του άρθρου 11 προκειμένου, μεταξύ άλλων, να εντοπίσει σε πρώιμο στάδιο απρόβλεπτες δυσμενείς συνέπειες και να είναι σε θέση να λάβει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.
2. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας παρακολούθησης που έχει πραγματοποιηθεί, καθίστανται διαθέσιμα, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, στις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 καθώς και στο κοινό.

Άρθρο 13

Πολιτικές και νομοθεσία

1. Κάθε Μέρος προσπαθεί να εξασφαλίσει ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη και ενσωματώνονται, στον βαθμό που ενδείκνυται, οι περιβαλλοντικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, κατά την προετοιμασία των προτάσεων του για πολιτικές και νομοθεσία που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία.
2. Κατά την εφαρμογή της παραγράφου 1, κάθε Μέρος λαμβάνει υπόψη τις ενδεδειγμένες αρχές και τα στοιχεία του παρόντος Πρωτοκόλλου.
3. Κάθε Μέρος καθορίζει, όπου ενδείκνυται, τις πρακτικές ρυθμίσεις για την εξέταση και την ενσωμάτωση σύμφωνα με την παράγραφο 1 των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη διαφάνειας κατά τη λήψη των αποφάσεων.
4. Κάθε Μέρος υποβάλλει έκθεση στη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης, η οποία επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 14

Η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης, η οποία επέχει θέση Συνόδου των Μερών του Πρωτοκόλλου

1. Η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου. Η πρώτη Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης, που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, συγκαλείται το αργότερο εντός ενός έτους από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου και σε συνδυασμό με Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης, εάν τέτοια Σύνοδος έχει προβλεφθεί εντός της εν λόγω περιόδου. Οι επόμενες σύνοδοι των Μερών της Σύμβασης που επέχουν θέση Συνόδων των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, πραγματοποιούνται σε συνδυασμό με τις Συνόδους των Μερών της

Σύμβασης, εκτός εάν η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, αποφασίσει διαφορετικά.

2. Τα Μέρη της Σύμβασης τα οποία δεν είναι Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου μπορούν να συμμετέχουν ως παρατηρητές στις συζητήσεις οποιασδήποτε Συνόδου των Μερών της Σύμβασης, η οποία επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου. Όταν η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, οι αποφάσεις βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου λαμβάνονται μόνο από τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Όταν η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, κάθε μέλος του Γραφείου της Συνόδου των Μερών που εκπροσωπεί Μέρος της Σύμβασης, το οποίο τη στιγμή εκείνη δεν είναι Μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου, αντικαθίσταται από άλλο μέλος που εκλέγεται από τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου και μεταξύ αυτών.

4. Η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης, που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, προβαίνει σε τακτική ανασκόπηση της εφαρμογής του παρόντος Πρωτοκόλλου και, για τον σκοπό αυτό:

α) επανεξετάζει πολιτικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών που προβλέπονται στο παρόν Πρωτόκολλο·

β) ανταλλάσσει πληροφορίες όσον αφορά την αποκτηθείσα εμπειρία στον τομέα της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και της εφαρμογής του παρόντος Πρωτοκόλλου·

γ) επιδιώκει, όπου ενδείκνυται, τις υπηρεσίες και τη συνεργασία των αρμόδιων φορέων που διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρογνωμοσύνη σχετικά με την επίτευξη των στόχων του παρόντος Πρωτοκόλλου·

δ) συστήνει τα επικουρικά όργανα που θεωρεί αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου·

ε) όπου είναι αναγκαίο, εξετάζει και εγκρίνει προτάσεις τροποποιήσεων του παρόντος Πρωτοκόλλου· και

στ) εξετάζει και αναλαμβάνει κάθε πρόσθετο μέτρο το οποίο μπορεί να απαιτείται για την επίτευξη των στόχων του παρόντος Πρωτοκόλλου, συμπεριλαμβανομένων αυτών που λαμβάνονται από κοινού βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου και της Σύμβασης.

5. Ο εσωτερικός κανονισμός της Συνόδου των Μερών της Σύμβασης εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, στο πλαίσιο του παρόντος Πρωτοκόλλου, εκτός αν αποφασίσει διαφορετικά, με συναίνεση, η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου.

6. Κατά την πρώτη σύνοδο των Μερών της Σύμβασης, που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, εξετάζονται και εγκρίνονται οι κανόνες εφαρμογής στο παρόν Πρωτόκολλο της διαδικασίας για τον έλεγχο συμμόρφωσης με τη Σύμβαση.

7. Κάθε Μέρος υποβάλλει, σε χρονικά διαστήματα που καθορίζονται από τη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, έκθεση προς τη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του Πρωτοκόλλου, σχετικά με τα μέτρα που έχει λάβει για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 15

Σχέση με άλλες διεθνείς συμφωνίες

Οι σχετικές διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των Συμβάσεων της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη του ΟΗΕ (UNECE), σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο και σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα.

Άρθρο 16

Δικαίωμα ψήφου

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 κατωτέρω, κάθε Μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου διαθέτει μία ψήφο.
2. Οι περιφερειακοί οργανισμοί οικονομικής ολοκλήρωσης, σε θέματα της αρμοδιότητάς τους, ασκούν το δικαίωμα ψήφου με αριθμό ψήφων ίσο προς τον αριθμό των κρατών μελών τους που είναι Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου. Οι οργανισμοί αυτοί δεν ασκούν το δικαίωμα ψήφου όταν το ασκούν τα κράτη μέλη τους και αντιστρόφως.

Άρθρο 17

Γραμματεία

Η γραμματεία, που συστάθηκε βάσει του άρθρου 13 της Σύμβασης, επέχει θέση γραμματείας του παρόντος Πρωτοκόλλου και το άρθρο 13 παράγραφοι α) έως γ) της Σύμβασης σχετικά με τη λειτουργία της γραμματείας εφαρμόζεται κατ' αναλογία στο παρόν Πρωτόκολλο.

Άρθρο 18

Παραρτήματα

Τα παραρτήματα του παρόντος Πρωτοκόλλου αποτελούν αναπόσπαστο Μέρος αυτού.

Άρθρο 19

Τροποποιήσεις του Πρωτοκόλλου

1. Κάθε Μέρος δύναται να προτείνει τροποποιήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.
2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, η διαδικασία πρότασης, υιοθέτησης και θέσης σε ισχύ των τροποποιήσεων της Σύμβασης που καθορίζεται στις παραγράφους 2 έως 5 του άρθρου 14 της Σύμβασης εφαρμόζεται, κατ' αναλογία, στις τροποποιήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.
3. Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, τα τρία τέταρτα των Μερών που απαιτούνται για τη θέση σε ισχύ της τροποποίησης, όσον αφορά τα Μέρη τα οποία την έχουν επικυρώσει, εγκρίνει ή αποδεχθεί, υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των Μερών κατά τη στιγμή της υιοθέτησης της τροποποίησης.

Άρθρο 20

Επίλυση διαφορών

Οι διατάξεις για την επίλυση διαφορών του άρθρου 15 της Σύμβασης εφαρμόζονται κατ' αναλογία στο παρόν Πρωτόκολλο.

Άρθρο 21

Υπογραφή

Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό για υπογραφή στο Κίεβο (Ουκρανία) από 21 έως 23 Μαΐου 2003, και κατόπιν στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη έως τις 31 Δεκεμβρίου 2003, από κράτη μέλη της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη καθώς και από κράτη που έχουν συμβουλευτικό καθεστώς στην Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη, σύμφωνα με τις παραγράφους 8 έως 11 του ψηφίσματος 36 (IV) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1947 και από περιφερειακούς οργανισμούς οικονομικής ολοκλήρωσης που έχουν συσταθεί από κυρίαρχα κράτη μέλη της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη, στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητες για θέματα που διέπονται από το παρόν Πρωτόκολλο, συμπεριλαμβανομένης της αρμοδιότητας να συνάπτουν συνθήκες επί των θεμάτων αυτών.

Άρθρο 22

Θεματοφύλακας

Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών εκτελεί χρέη θεματοφύλακα του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 23

Επικύρωση, αποδοχή, έγκριση και προσχώρηση

1. Το παρόν Πρωτόκολλο υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση από τα υπογράφοντα κράτη και τους περιφερειακούς οργανισμούς οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στο άρθρο 21.
2. Το παρόν Πρωτόκολλο παραμένει ανοικτό, από την 1^η Ιανουαρίου 2004, για προσχώρηση των κρατών και των περιφερειακών οργανισμών οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στο άρθρο 21.
3. Κάθε άλλο κράτος, που δεν αναφέρεται στην ανωτέρω παράγραφο 2, το οποίο είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών, δύναται να προσχωρήσει στο Πρωτόκολλο, μετά από έγκριση της Συνόδου των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του Πρωτοκόλλου.
4. Κάθε περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρεται στο άρθρο 21, ο οποίος καθίσταται Μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου χωρίς κανένα από τα κράτη μέλη του να είναι Μέρος, δεσμεύεται από όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το παρόν Πρωτόκολλο. Εάν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη του εν λόγω οργανισμού είναι Μέρος/η του παρόντος Πρωτοκόλλου, ο οργανισμός και τα κράτη μέλη του αποφασίζουν σχετικά με τις αντίστοιχες ευθύνες τους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από το παρόν Πρωτόκολλο. Στις περιπτώσεις αυτές, ο οργανισμός και τα κράτη μέλη του δεν δικαιούνται να ασκούν ταυτοχρόνως δικαιώματα που απορρέουν από το παρόν Πρωτόκολλο.
5. Στα όργανα της επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, οι περιφερειακοί οργανισμοί οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στο άρθρο 21 δηλώνουν την έκταση των αρμοδιοτήτων τους σχετικά με τα θέματα που διέπονται από το παρόν Πρωτόκολλο. Οι οργανισμοί αυτοί ενημερώνουν επίσης τον Θεματοφύλακα για οιαδήποτε σχετική μεταβολή στην έκταση των αρμοδιοτήτων τους.

Άρθρο 24

Έναρξη ισχύος

1. Το παρόν Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την ενενηκοστή ημέρα μετά την ημερομηνία κατάθεσης του δέκατου έκτου εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης.

2. Για τους σκοπούς της ανωτέρω παραγράφου 1, οιοδήποτε έγγραφο κατατίθεται από περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρεται στο άρθρο 21 δεν προστίθεται σε αυτά που έχουν κατατεθεί από κράτη μέλη του οργανισμού αυτού.
3. Για κάθε κράτος ή περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρεται στο άρθρο 21, που κυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει το παρόν Πρωτόκολλο ή προσχωρεί σε αυτό μετά την κατάθεση του δέκατου έκτου εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, το Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ την εννενηκοστή ημέρα μετά την ημερομηνία κατάθεσης από το εν λόγω κράτος ή οργανισμό του οργάνου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης.
4. Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται σε σχέδια, προγράμματα, πολιτικές και νομοθεσία των οποίων η πρώτη επίσημη προπαρασκευαστική πράξη έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία τίθεται σε ισχύ το παρόν Πρωτόκολλο. Εφόσον για το Μέρος, στη δικαιοδοσία του οποίου προβλέπεται η εκπόνηση σχεδίου, προγράμματος, πολιτικής ή νομοθεσίας εφαρμόζεται η παράγραφος 3, το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται σε σχέδια, προγράμματα, πολιτικές και νομοθεσία των οποίων η πρώτη επίσημη προπαρασκευαστική πράξη έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία το παρόν Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ για το εν λόγω Μέρος.

Άρθρο 25

Αποχώρηση

Οποιαδήποτε στιγμή μετά από τέσσερα χρόνια από την ημερομηνία κατά την οποία έχει τεθεί σε ισχύ το παρόν Πρωτόκολλο για ένα Μέρος, το Μέρος αυτό μπορεί να αποχωρήσει από το Πρωτόκολλο, απευθύνοντας γραπτή γνωστοποίηση στον Θεματοφύλακα. Η γνωστοποίηση αυτή παράγει αποτελέσματα την εννενηκοστή ημέρα από την ημερομηνία παραλαβής της από τον Θεματοφύλακα. Η αποχώρηση αυτή δεν θίγει την εφαρμογή των άρθρων 5 έως 9, 11 και 13 σχετικά με μια στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου που έχει ήδη αρχίσει, ή την εφαρμογή του άρθρου 10 σχετικά με την κοινοποίηση ή αίτηση που έχει ήδη πραγματοποιηθεί, προτού τεθεί σε ισχύ η αποχώρηση αυτή.

Άρθρο 26

Αυθεντικά κείμενα

Το πρωτότυπο του παρόντος Πρωτοκόλλου, του οποίου το αγγλικό, γαλλικό και ρωσικό κείμενο είναι εξίσου αυθεντικά, κατατίθεται στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι κατωτέρω υπογράφωντες, δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο.

Κίεβο (Ουκρανία), είκοσι μία Μαΐου δύο χιλιάδες τρία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Κατάλογος έργων-όπως αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2

1. Διυλιστήρια αργού πετρελαίου (με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που παράγουν μόνο λιπαντικά από αργό πετρέλαιο) και εγκαταστάσεις για την εξαερίωση ή υγροποίηση 500 τουλάχιστον μετρικών τόνων άνθρακα ή ασφαλούχων σχιστόλιθων ημερησίως.
2. Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί και άλλες εγκαταστάσεις καύσεως με θερμική ισχύ από 300 megawatt και άνω και πυρηνικοί σταθμοί και άλλοι πυρηνικοί αντιδραστήρες (εκτός από τις

ερευνητικές μονάδες για την παραγωγή και μετατροπή σχάσιμων και αναπαραγόμενων υλικών, με ανώτατη διαρκή θερμική ισχύ κάτω του 1 kilowatt).

3. Εγκαταστάσεις που έχουν σχεδιαστεί μόνο για την παραγωγή ή τον εμπλουτισμό πυρηνικών καυσίμων, για την επεξεργασία ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων ή την αποθήκευση, διάθεση και επεξεργασία ραδιενεργών αποβλήτων.

4. Μεγάλες εγκαταστάσεις για την παραγωγή ακατέργαστου χυτοσιδήρου και χάλυβα και την παραγωγή μη σιδηρούχων μετάλλων.

5. Εγκαταστάσεις για την εξόρυξη αμιάντου και για την κατεργασία και μεταποίηση αμιάντου και προϊόντων που περιέχουν αμιάντο: για προϊόντα αμιαντο-τσιμέντου, με ετήσια παραγωγή άνω των 20.000 τόνων τελικών προϊόντων· για υλικά τριβής, με ετήσια παραγωγή άνω των 50 τόνων τελικών προϊόντων· και για άλλες εγκαταστάσεις όπου χρησιμοποιούνται ποσότητες αμιάντου άνω των 200 τόνων ετησίως.

6. Ολοκληρωμένες χημικές εγκαταστάσεις.

7. Έργα κατασκευής αυτοκινητοδρόμων, οδών ταχείας κυκλοφορίας¹ και σιδηροδρομικών γραμμών μεγάλων αποστάσεων και αερολιμένων² με βασικούς διαδρόμους προσγείωσης/απογείωσης τουλάχιστον 2.100 μέτρων.

8. Μεγάλης διαμέτρου αγωγοί μεταφοράς πετρελαίου ή αερίου.

9. Εμπορικοί λιμένες και εσωτερικές πλωτές οδοί και λιμένες για την κυκλοφορία στις εσωτερικές πλωτές οδούς που επιτρέπουν τη διέλευση σκαφών άνω των 1.350 τόνων.

10. Εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων για αποτέφρωση, χημική επεξεργασία ή υγειονομική ταφή τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων.

11. Μεγάλα φράγματα και ταμιευτήρες.

12. Έργα άντλησης υπογείων υδάτων, εφόσον ο ετήσιος όγκος αντλούμενου ύδατος ισούται ή υπερβαίνει τα 10 εκατ. κυβικά μέτρα.

13. Παραγωγή χαρτοπολτού και χάρτου 200 ή περισσότερων μετρικών τόνων ξηρανθέντος στον αέρα προϊόντος ημερησίως.

14. Μείζονες μεταλλευτικές εργασίες, επιτόπια εξόρυξη και επεξεργασία ορυκτών μεταλλευμάτων ή άνθρακα.

15. Παραγωγή υδρογονανθράκων σε ανοικτή θάλασσα.

¹ Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου:

— Ως «αυτοκινητόδρομος» νοείται ο οδικός άξονας που είναι ειδικά σχεδιασμένος και κατασκευασμένος για την κυκλοφορία μηχανοκινήτων οχημάτων, ο οποίος δεν εξυπηρετεί ιδιοκτησίες που συνορεύουν με αυτόν, και ο οποίος:

α) φέρει, πλην ορισμένων σημείων ή προσωρινά, χωριστές λωρίδες κυκλοφορίας για τις δύο κατευθύνσεις κυκλοφορίας, χωρισμένες η μία από την άλλη είτε με διαχωριστική νησίδα που δεν προορίζεται για την κυκλοφορία, είτε, κατ' εξαίρεση, με άλλα μέσα·

β) δεν διασταυρώνεται στο ίδιο επίπεδο με άλλη οδό, με σιδηροδρομική ή τροχιοδρομική γραμμή ή με διάβαση πεζών και

γ) φέρει ειδική σήμανση αυτοκινητοδρόμου.

— Ως «οδοί ταχείας κυκλοφορίας» νοούνται οι οδοί αποκλειστικά για την κυκλοφορία μηχανοκινήτων οχημάτων, η πρόσβαση στις οποίες είναι εφικτή μόνο από ανισόπεδους κόμβους ή ελεγχόμενες διασταυρώσεις και στις οποίες, ιδιαίτερα, απαγορεύεται η στάση και στάθμευση στις λωρίδες κυκλοφορίας.

² Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, ως «αερολιμένες» νοούνται οι αερολιμένες οι οποίοι πληρούν τον ορισμό που δίνει η Σύμβαση του Σικάγο του 1944 για την ίδρυση του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (παράρτημα 14).

16. Μείζονες εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαίου, πετροχημικών και χημικών προϊόντων.
17. Αποψίλωση μεγάλων δασικών περιοχών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Λοιπά έργα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2

1. Έργα γεωργικού αναδασμού.
2. Έργα για τη χρησιμοποίηση ακαλλιέργητης γης ή ημι-φυσικών περιοχών για εντατικές γεωργικές καλλιέργειες.
3. Έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων για τη γεωργία, συμπεριλαμβανομένων των αρδευτικών και αποστραγγιστικών έργων.
4. Εγκαταστάσεις εντατικής κτηνοτροφίας (συμπεριλαμβανομένης της πτηνοτροφίας).
5. Αρχική δάσωση και αποψίλωση δασικών εκτάσεων με σκοπό την αλλαγή του τρόπου εκμετάλλευσης του εδάφους.
6. Εντατική ιχθυοκαλλιέργεια.
7. Πυρηνικοί σταθμοί και άλλοι πυρηνικοί αντιδραστήρες³ συμπεριλαμβανομένων του παροπλισμού ή της αποξήλωσής τους (εκτός από τις ερευνητικές μονάδες για την παραγωγή και μετατροπή σχάσιμων και αναπαραγόμενων υλικών με ανώτατη διαρκή θερμική ισχύ κάτω του 1 kilowatt), εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I.
8. Κατασκευή εναέριων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με τάση 220 kilovolts και άνω και μήκος 15 χιλιομέτρων ή μεγαλύτερο και άλλα έργα για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω εναέριων καλωδίων.
9. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ατμού και θερμού ύδατος.
10. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για τη μεταφορά αερίου, ατμού και θερμού ύδατος.
11. Επίγεια αποθήκευση ορυκτών καυσίμων και φυσικού αερίου.
12. Υπόγεια αποθήκευση ορυκτών καυσίμων.
13. Βιομηχανική μπρικετοποίηση άνθρακα και λιγνίτη.
14. Εγκαταστάσεις παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας.
15. Εγκαταστάσεις για την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή άλλων μορφών ενέργειας (αιολικά πάρκα).
16. Εγκαταστάσεις, στον βαθμό που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I:
 - για την παραγωγή ή τον εμπλουτισμό πυρηνικών καυσίμων,
 - για την επεξεργασία ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων
 - για την τελική διάθεση ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων,
 - αποκλειστικά για την τελική διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων,
 - αποκλειστικά για την αποθήκευση (η οποία προγραμματίζεται για περισσότερα από 10 έτη) ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων σε χώρο διαφορετικό από τον χώρο παραγωγής, ή
 - για την επεξεργασία και αποθήκευση ραδιενεργών αποβλήτων.

³ Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, οι πυρηνικοί σταθμοί και οι άλλοι πυρηνικοί αντιδραστήρες παύουν να χαρακτηρίζονται ως τέτοιοι όταν όλα τα πυρηνικά καύσιμα και τα άλλα μολυσμένα με ραδιενέργεια στοιχεία αφαιρεθούν οριστικώς από τον τόπο της εγκατάστασης.

17. Λατομεία, υπαίθρια ορυχεία και εξόρυξη τύρφης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
18. Υπόγεια ορυχεία, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
19. Εξόρυξη ορυκτών με βυθοκόρηση ποταμών και θαλασσών.
20. Γεωτρήσεις βάθους (ειδικότερα γεωθερμικές γεωτρήσεις, γεωτρήσεις για την αποθήκευση πυρηνικών αποβλήτων, υδρογεωτρήσεις), με εξαίρεση τις γεωτρήσεις για τη διερεύνηση της σταθερότητας του εδάφους.
21. Εγκαταστάσεις επιφανείας της βιομηχανίας εξόρυξης άνθρακα, πετρελαίου, φυσικού αερίου και μεταλλευμάτων, καθώς και ασφαλούχων σχιστόλιθων.
22. Ολοκληρωμένες μεταλλουργικές βιομηχανίες για την παραγωγή ακατέργαστου χυτοσιδήρου και χάλυβα, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
23. Εγκαταστάσεις παραγωγής χυτοσιδήρου ή χάλυβα (πρωτογενούς ή δευτερογενούς τήξης), συμπεριλαμβανομένων χυτηρίων συνεχούς τήξης.
24. Εγκαταστάσεις επεξεργασίας σιδηρούχων μετάλλων (με έλαση εν θερμώ, με σφυρηλάτηση, με επίθεση προστατευτικών στρωμάτων τηγμένων μετάλλων).
25. Χυτήρια σιδηρούχων μετάλλων.
26. Εγκαταστάσεις παραγωγής ακατέργαστων μη σιδηρούχων μετάλλων από μεταλλεύματα, συμπυκνώματα ή δευτερογενείς πρώτες ύλες, με μεταλλουργικές, χημικές ή ηλεκτρολυτικές διεργασίες, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
27. Εγκαταστάσεις τήξης μη σιδηρούχων μετάλλων και κραμάτων, εξαιρουμένων των πολυτίμων μετάλλων και συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων ανάκτησης (εξευγενισμός, χύτευση κ.λπ.), εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
28. Εγκαταστάσεις επιφανειακής επεξεργασίας μετάλλων και πλαστικών υλών με ηλεκτρολυτικές ή χημικές διεργασίες.
29. Κατασκευή και συναρμολόγηση μηχανοκίνητων οχημάτων και κατασκευή κινητήρων μηχανοκίνητων οχημάτων.
30. Ναυπηγεία.
31. Εγκαταστάσεις κατασκευής και επισκευής αεροσκαφών.
32. Κατασκευή σιδηροδρομικού υλικού.
33. Βαθιά κοίλανση με χρήση εκρηκτικών.
34. Εγκαταστάσεις φρύξης και περίτξης μεταλλευμάτων.
35. Εγκαταστάσεις παραγωγής οπτάνθρακα (ξηρά απόσταξη του άνθρακα).
36. Εγκαταστάσεις για την παραγωγή τσιμέντου.
37. Υαλουργία συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής υάλινων ινών.
38. Εγκαταστάσεις τήξης ορυκτών υλών συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ορυκτών ινών.
39. Παραγωγή κεραμικών ειδών με ψήσιμο, ιδίως δε κεραμιδιών, πλίνθων, πυρίμαχων πλίνθων, πλακιδίων, ψευδο-πορσελάνης ή πορσελάνης.
40. Εγκαταστάσεις για την παραγωγή χημικών προϊόντων ή την επεξεργασία ενδιάμεσων προϊόντων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
41. Παραγωγή φυτοφαρμάκων και φαρμακευτικών προϊόντων, χρωμάτων και βερνικιών, ελαστομερών και υπεροξειδίων.
42. Εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαίου, πετροχημικών και χημικών προϊόντων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
43. Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπαρών ουσιών.

44. Συσκευασία και κονσερβοποιία ζωικών και φυτικών προϊόντων.
45. Παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων.
46. Ζυθοποιία και παραγωγή βύνης.
47. Ζαχαροπλαστική και παρασκευή σιροπιών.
48. Σφαγεία.
49. Βιομηχανίες παραγωγής αμύλου.
50. Εργοστάσια παραγωγής ιχθυάλευρου και ιχθυελαίου
51. Ζαχαρουργεία.
52. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις παραγωγής χαρτοπολτού, χαρτιού και χαρτονιού, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
53. Εγκαταστάσεις προ-επεξεργασίας ή βαφής ινών ή υφασμάτων.
54. Εγκαταστάσεις δέψης δερμάτων.
55. Εργοστάσια παραγωγής και κατεργασίας κυτταρίνης.
56. Παραγωγή και επεξεργασία προϊόντων που προέρχονται από ελαστομερή.
57. Εγκαταστάσεις παραγωγής τεχνητών ορυκτών ινών.
58. Εγκαταστάσεις ανάκτησης ή καταστροφής εκρηκτικών ουσιών.
59. Εγκαταστάσεις για την παραγωγή αμιάντου και την κατασκευή προϊόντων με βάση τον αμιάντο, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
60. Διαλυτήρια πλοίων.
61. Κλίνες δοκιμών κινητήρων, στροβίλων ή αεριωθητών.
62. Μόνιμες πίστες αγώνων και δοκιμών μηχανοκινήτων οχημάτων.
63. Αγωγοί μεταφοράς αερίου ή πετρελαίου, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
64. Αγωγοί για τη μεταφορά χημικών με διάμετρο μεγαλύτερη των 800 mm και μήκος μεγαλύτερο των 40 km.
65. Κατασκευή σιδηροδρομικών γραμμών και εγκαταστάσεων μεταφόρτωσης για συνδυασμένες μεταφορές και συνδυασμένων τερματικών σταθμών, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
66. Κατασκευή τροchioδρόμων, υπερυψωμένων ή υπογείων σιδηροδρόμων, εναέριων σιδηροδρόμων ή παρεμφερών σιδηροδρόμων ειδικού τύπου που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ή κυρίως για τη μεταφορά επιβατών.
67. Κατασκευή οδών, συμπεριλαμβανομένης της ευθυγράμμισης και/ή διαπλάτυνσης υφιστάμενων οδών, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
68. Κατασκευή λιμένων και λιμενικών εγκαταστάσεων, καθώς και αλιευτικών λιμένων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
69. Κατασκευή εσωτερικών πλωτών οδών και λιμένων για εσωτερική πλωτή κυκλοφορία, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
70. Εμπορικοί λιμένες, αποβάθρες φορτοεκφόρτωσης που συνδέονται με την ξηρά και εξωτερικοί λιμένες, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
71. Έργα διευθέτησης υδατορεμάτων και αντιπλημμυρικά έργα.

72. Κατασκευή αερολιμένων⁴ και αεροδρομίων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
73. Εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής ταφής), εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
74. Εγκαταστάσεις για την αποτέφρωση ή χημική επεξεργασία μη επικίνδυνων αποβλήτων.
75. Αποθήκευση παλιοσίδερων, συμπεριλαμβανομένων των άχρηστων οχημάτων.
76. Χώροι απόθεσης ιλύος.
77. Έργα άντλησης υπογείων υδάτων ή συστήματα τεχνητής αναπλήρωσης υπογείων υδάτων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
78. Έργα για την εκτροπή υδάτινων πόρων από μία υδρολογική λεκάνη σε άλλη.
79. Μονάδες επεξεργασίας λυμάτων.
80. Φράγματα και λοιπές εγκαταστάσεις συγκράτησης ή μακροχρόνιας ή μόνιμης ταμίευσης υδάτων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
81. Παράκτια έργα για την καταπολέμηση της διάβρωσης και ενδοθαλάσσια έργα που παρέχουν τη δυνατότητα διαμόρφωσης της ακτής μέσω, παραδείγματος χάρη, της κατασκευής αναχωμάτων, μόλων, λιμενοβραχιόνων και άλλων έργων προστασίας από τη θάλασσα, εκτός από τη συντήρηση και την ανακατασκευή των έργων αυτών.
82. Υδραγωγοί μεγάλων αποστάσεων.
83. Χιονοδρομικές πίστες, μηχανισμοί ανάβασης και σχετικά έργα υποδομής.
84. Μαρίνες σκαφών αναψυχής.
85. Παραθεριστικοί οικισμοί και ξενοδοχειακά συγκροτήματα εκτός αστικών περιοχών και σχετικά έργα υποδομής.
86. Μόνιμοι χώροι κατασκήνωσης και στάθμευσης τροχόσπιτων.
87. Θεματικά πάρκα.
88. Έργα ανάπτυξης βιομηχανικών ζωνών.
89. Έργα αστικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής εμπορικών κέντρων και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.
90. Ανάκτηση εδαφών από τη θάλασσα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Κριτήρια για τον καθορισμό των ενδεχόμενων σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1

1. Η συσχέτιση του σχεδίου ή προγράμματος με την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών εκτιμήσεων, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, κυρίως με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.
2. Ο βαθμός στον οποίο το σχέδιο ή το πρόγραμμα θέτει ένα πλαίσιο για έργα και άλλες δραστηριότητες όσον αφορά είτε τον τόπο, τη φύση, το μέγεθος και τις συνθήκες λειτουργίας, είτε την κατανομή πόρων.

⁴ Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, ως «αερολιμένες» νοούνται οι αερολιμένες οι οποίοι πληρούν τον ορισμό που δίνει η Σύμβαση του Σικάγο του 1944 για την ίδρυση του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (παράρτημα 14).

3. Ο βαθμός στον οποίο το σχέδιο ή πρόγραμμα επηρεάζει άλλα σχέδια και προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που έχουν ιεραρχηθεί.
4. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα, συμπεριλαμβανομένων αυτών για την υγεία, που σχετίζονται με το σχέδιο ή το πρόγραμμα.
5. Η φύση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, όπως είναι η εξέταση πιθανοτήτων, η διάρκεια, η συχνότητα, η αναστρεψιμότητα, το μέγεθος και η έκταση (γεωγραφική περιοχή ή μέγεθος πληθυσμού που ενδέχεται να επηρεασθεί).
6. Οι κίνδυνοι για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας.
7. Επιπτώσεις διασυννοριακής φύσεως.
8. Ο βαθμός στον οποίο το σχέδιο ή το πρόγραμμα επηρεάζει πολύτιμες ή ευαίσθητες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων τοπίων με αναγνωρισμένο καθεστώς προστασίας σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2

1. Το περιεχόμενο και οι κυριότεροι στόχοι του σχεδίου ή του προγράμματος και η σύνδεσή του με άλλα σχέδια ή προγράμματα.
2. Οι πτυχές που έχουν σχέση με την τρέχουσα κατάσταση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της υγείας και η πιθανή εξέλιξή τους εάν το σχέδιο ή το πρόγραμμα δεν εφαρμοστεί.
3. Τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, σε περιοχές που ενδέχεται να επηρεασθούν σημαντικά.
4. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την υγεία, τα οποία σχετίζονται με το σχέδιο ή το πρόγραμμα.
5. Οι περιβαλλοντικοί στόχοι, συμπεριλαμβανομένων αυτών για την υγεία, που έχουν τεθεί σε διεθνές, εθνικό και άλλα επίπεδα που έχουν σχέση με το σχέδιο ή το πρόγραμμα και οι τρόποι με τους οποίους οι στόχοι αυτοί και άλλες περιβαλλοντικές εκτιμήσεις, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, έχουν ληφθεί υπόψη κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του.
6. Οι πιθανές σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις⁵, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 7.
7. Μέτρα για την πρόληψη, μείωση ή ελαχιστοποίηση οιασδήποτε δυσμενών συνεπειών στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, που μπορεί να είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής του σχεδίου ή του προγράμματος.
8. Περίγραμμα των λόγων επιλογής των εναλλακτικών που εξετάστηκαν και περιγραφή του τρόπου αξιολόγησής τους, συμπεριλαμβανομένων των δυσχερειών που προέκυψαν κατά την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών, όπως τεχνικές ελλείψεις ή η έλλειψη γνώσεων.
9. Μέτρα που προβλέπονται για την παρακολούθηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, από την εφαρμογή του σχεδίου ή του προγράμματος.

⁵ Στις επιπτώσεις αυτές πρέπει να συμπεριλαμβάνονται δευτερογενείς, σωρευτικές, συνδυασμένες, βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, μόνιμες και προσωρινές, θετικές και αρνητικές συνέπειες.

10. Οι πιθανές σημαντικές διασυννοριακές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία.
11. Μη τεχνική περίληψη των πληροφοριών που διαβιβάστηκαν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 5

1. Το προτεινόμενο σχέδιο ή πρόγραμμα και η φύση του.
2. Η αρμόδια αρχή για την ενσωμάτωση αυτού.
3. Η προβλεπόμενη διαδικασία που περιλαμβάνει:
 - α) την έναρξη της διαδικασίας·
 - β) τις δυνατότητες συμμετοχής του κοινού·
 - γ) τον χρόνο και τον τόπο οποιασδήποτε προβλεπόμενης δημόσιας ακρόασης·
 - δ) την αρχή από την οποία είναι δυνατόν να ληφθούν οι σχετικές πληροφορίες και στην οποία έχουν κατατεθεί οι σχετικές πληροφορίες για εξέταση από το κοινό·
 - ε) την αρχή στην οποία είναι δυνατόν να υποβληθούν σχόλια ή ερωτήσεις και το χρονοδιάγραμμα διαβίβασης των σχολίων ή ερωτήσεων, και
 - στ) τις διαθέσιμες πληροφορίες όσον αφορά το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, που έχουν σχέση με το προτεινόμενο σχέδιο ή πρόγραμμα.
4. Κατά πόσον το σχέδιο ή το πρόγραμμα είναι πιθανό να υπόκειται σε διαδικασία διασυννοριακής εκτίμησης.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο δεύτερο

Αρμόδια αρχή

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας συντονίζει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, τα συναρμόδια Υπουργεία και τους λοιπούς συναρμόδιους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για την εφαρμογή των διατάξεων του κυρούμενου Πρωτοκόλλου.

Άρθρο τρίτο

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και, των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα για την εφαρμογή του κυρούμενου Πρωτοκόλλου.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εξωτερικών εγκρίνονται οι τροποποιήσεις των παραρτημάτων του παρόντος Πρωτοκόλλου που έχουν υιοθετηθεί σύμφωνα με το άρθρο 19 αυτού.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εξωτερικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών, εγκρίνονται συμφωνίες, καθώς και πρόσθετες ρυθμίσεις που συνάπτονται από τα Μέρη για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο τέταρτο

Λεπτομέρειες εφαρμογής της Σύμβασης - Αντικατάσταση άρθρου τρίτου ν. 2540/1997

Το άρθρο τρίτο του ν. 2540/1997 (Α΄249), περί εξουσιοδοτήσεων για την κύρωση της σύμβασης για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο, αντικαθίσταται ως εξής:

- «1. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος νόμου και της κυρούμενης Σύμβασης.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εξωτερικών εγκρίνονται οι τροποποιήσεις των Παραρτημάτων Ι, ΙΙ και ΙΙΙ της Σύμβασης.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εξωτερικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών εγκρίνονται οι συμφωνίες, καθώς και πρόσθετες ρυθμίσεις που συνάπτονται από τα Μέρη για την υλοποίηση των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει δυνάμει της Σύμβασης.».

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο πέμπτο

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και του Πρωτοκόλλου που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 3 του άρθρου 24 αυτού.

Αθήνα, 29 Αυγούστου 2024

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

KONSTANTINOS
CHATZIDAKIS
29.08.2024 21:53

GEORGIOS
GERAPETRITIS
29.08.2024 21:22

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
THEODOROS
LIVANIOS
29.08.2024 21:33

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

SPYRIDON-ADONIS
GEORGIADIS
29.08.2024 21:53

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

CHRISTOS
STAIKOURAS
29.08.2024 21:53

ΣΠΥΡΙΔΩΝ – ΑΔΩΝΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
THEODOROS
SKYLAKAKIS
29.08.2024 21:24

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

PANAGIOTIS
THEODORIKAKOS
29.08.2024 21:41

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ

KONSTANTINOS
TSIARAS
29.08.2024 21:23

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ